

C-607/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. szeptember 30.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Conseil d'État (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. szeptember 14.

Felülvizsgálatot kérelmező fél:

XXX

Ellenérdekű fél:

État belge

1. A jogvita tárgya és tényállása:

- 1 2011. július 25-én a marokkói állampolgárságú felülvizsgálatot kérelmező fél beutazott Belgium területére.
- 2 2011. szeptember 21-én belga állampolgár (a fia) felmenőjeként tartózkodás iránti kérelmet nyújtott be.
- 3 2011. október 21-én a kérelmét elutasították azzal az indokkal, hogy a törvény már nem biztosít családegyesítést a belga állampolgárok felmenői számára.
- 4 2015. június 26-án a felülvizsgálatot kérelmező fél egy európai uniós polgár, N. E. K. holland állampolgár – aki 2005. február 11-én a felülvizsgálatot kérelmező fél fiával együtt életközösségről szóló nyilatkozatot nyújtott be az officier de l'état d'Anderlechthez (Anderlecht [Belgium] anyakönyvvezetője) – családtagjaként újabb tartózkodás iránti kérelmet nyújtott be.
- 5 A kérelmét 2015. szeptember 28-án elutasították.

- 6 2016. április 14-én a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) elutasította keresetét.
- 7 2017. november 9-én a felülvizsgálatot kérelmező fél a loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény) 40 bis cikke alapján N.E.K uniós polgár családtagjaként újabb tartózkodás iránti kérelmet nyújtott be.
- 8 A kérelmét 2018. május 2-án elutasították többek között azzal az indokkal, hogy a nehéz anyagi helyzetének bizonyítékeként (többek között a marokkói adóellenőr által kiállított adatközlő lap és a nehéz anyagi helyzetről kiállított 2011. évi marokkói tanúsítvány), valamint a (fia és N.E.K. által alkotott) háztartás – amelyhez nyilatkozata szerint csatlakozni szándékozik – által nyújtott pénzügyi támogatás bizonyítékaiként (2010. és 2011. évi pénzfeladási bizonylatok) benyújtott dokumentumok túl régiek annak igazolásához, hogy a családtagok iránti kérelmét megelőzően eltartásban részesült a származási országában. Ráadásul a vásárlási utalványok, bizonylatok, számlaemlékeztetők és a Maroc Assistance Internationale utazásbiztosítási igazolása nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy e költségeket az a háztartás viselte, amelyhez nyilatkozata szerint csatlakozni szándékozik.
- 9 2019. augusztus 30-i ítéletével a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) elutasította a felülvizsgálatot kérelmező fél által benyújtott keresetét. Először is emlékeztetett arra, hogy a 2007. január 9-i Jia ítéletében (C-1/05, EU:C:2007:1) a Bíróság a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás területén a tagállamok állampolgárainak Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1973. május 21-i 73/148/EGK tanácsi irányelvvel összefüggésben kimondta, hogy „[...] az »eltartott« az EK 43. cikk alapján másik tagállam területén letelepedett közösségi polgár olyan rokona, aki származási országában vagy abban az országban, ahonnan érkezik, abban az időpontban, amikor az említett közösségi polgárhoz való csatlakozását kérelmezi, alapvető szükségletei biztosítása érdekében e közösségi polgár vagy annak házastársa anyagi támogatására szorul”. A Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) a jelen ügyben úgy határozott, hogy a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény 40 bis cikkében előírt, az „eltartott” minőségre vonatkozó feltételt a fent hivatkozott ítélet fényében úgy kell értelmezni, hogy e feltétel szerint a Belgiumba érkezés előtt, a származási országban kell eltartásban részesülni. Ebből az is következik, hogy annak megállapításához, hogy a kérelmezőt eltartja-e az a családtagja, akihez nyilatkozata szerint csatlakozni szándékozik, nem elegendő, ha ez utóbbi elegendő forrással rendelkezik, vagy a kérelmezővel együtt lakik, e kérelmezőnek azt is bizonyítania kell, hogy a

kérelem benyújtásának időpontjában szüksége volt a családjegyesítő anyagi támogatására.

- 10 2019. október 3-i keresetlevelével a felülvizsgálatot kérelmező fél ez utóbbi határozat hatályon kívül helyezését kérte a Conseil d'État-tól.

2. A szóban forgó rendelkezések:

A. Az uniós jog

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

- 11 A 2. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

2. »családtag«:

- a) a házastárs;
- b) az uniós polgár élettársa, akivel egy tagállam jogszabályai alapján létrejött regisztrált élettársi kapcsolatban él, ha a fogadó tagállam jogszabályai a regisztrált élettársi kapcsolatot a házassággal egyenértékűnek tekintik, és a fogadó tagállam vonatkozó jogszabályaiban megállapított feltételekkel összhangban;
- c) [...]
- d) az uniós polgár, házastársa, vagy a b) pontban meghatározott élettársa eltartott egyenesági felmenői; [...]

B. A belga jog

A külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló 1980. december 15-i törvény.

- 12 A 40bis cikk a következőképpen rendelkezik:

„[...]

2.§ Az alábbi személyek tekintendők az uniós polgár családtagjainak:

[...]

4. a felmenői és a házastársának, illetve az 1. vagy 2.°pont szerinti élettársának eltartott és őt kísérő vagy hozzá csatlakozó felmenői; [...]"

3. A felek álláspontja:

A. *A felülvizsgálatot kérelmező fél*

13 A felülvizsgálatot kérelmező fél rámutat, hogy a Bíróság több ítéletében pontosította az „eltartott személy” fogalmát. E fogalom tényleges függőséget követel meg, amelyet az a körülmény jellemez, hogy a családtag eltartását a szabad mozgás jogával élő uniós polgár vagy annak házastársa biztosítja. Egyébiránt az eltartás szükségességének a származási államban vagy abban az államban kell fennállnia, ahol ez a felmenő előzőleg tartózkodott abban az időpontban, amikor az említett uniós polgárhoz való csatlakozást kérelmezte. Ez az ítélkezési gyakorlat olyan összefüggésben született, amelyben a tartózkodás iránti kérelem benyújtásának időpontja gyakorlatilag egybeesik a származási ország elhagyásával. A jelen ügyben a felülvizsgálatot kérelmező fél emlékeztet arra, hogy 2011-ben elhagyta a származási országát, és néhány nappal később belga állampolgár felmenőjeként előterjesztette első tartózkodás iránti kérelmét. Ezt követően 2015-ben és 2017-ben további kérelmeket is előterjesztett. Azt állítja, hogy a szabad mozgáshoz való jog hatékony érvényesülésének biztosítása érdekében, és mivel a függőségi helyzetet a származási államban kell értékelni, figyelembe kell venni a kérelem benyújtásának időpontjában a származási országban fennálló anyagi függésre vonatkozó bizonyítékokat, anélkül hogy az idő múlása megváltoztathatná e bizonyítékok minőségét. Úgy véli, hogy a megtámadott ítélet, amely ennek ellenkezőjét állapítja meg, sérti az 1980. december 15-i törvény 40bis cikke 2. §-ának 4. pontját, és különösen a 2004/38 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontját, és hogy legalábbis kérdéseket kell előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé terjeszteni.

B. *Az ellenérdekű fél*

14 Az ellenérdekű fél úgy véli, hogy a jogalap elfogadhatatlan, mivel a 2004/38 irányelv megsértésén alapul, és a felülvizsgálatot kérelmező fél arra kéri a Conseil d'État-t, hogy ténylegesen értékelje a benyújtott dokumentumok bizonyító erejét. Ebből arra következtet, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjeszteni javasolt kérdések a jogvita eldöntése szempontjából nem hasznosak.

4. A Conseil d'État (államtanács) értékelése

- 15 A Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) a felülvizsgálatot kérelmező fél keresetét elutasította azzal az indokkal, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően az „eltartott” személy fogalmát a tartózkodás iránti kérelem benyújtásának időpontjában a származási országban fennálló helyzet figyelembevételével kell vizsgálni, és hogy a felülvizsgálatot kérelmező fél által benyújtott dokumentumok a felülvizsgálatot kérelmező fél 2011-es helyzetére, nem pedig a jelen ügyben szóban forgó kérelem benyújtásának évében, 2017-ben fennálló helyzetére vonatkoztak.
- 16 A 2019. december 12-i Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Családegyesítés – A menekült leánytestvére) ítéletében (C-519/18, EU:C:2019:1070), amely a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelvvel kapcsolatos, amelyben azonban kifejezetten azon feltétel értelmezésére hivatkozik, „miszerint a családtagnak [a 2004/38/EK irányelv] rendszerében a családegyesítő eltartottjának kell lennie”, a Bíróság kimondta:
- „47. [...] a tartózkodásra jogosult uniós polgár családtagjának »eltartotti« minősége azt feltételezi, hogy egy tényleges függőségi helyzet kerüljön megállapításra. Ez a függőség egy olyan tényállási helyzetből következik, amelyet az a körülmény jellemez, hogy a családtag anyagi támogatását a tartózkodási jog jogosultja biztosítja (2004. október 19-i Zhu és Chen ítélet, C-200/02, EU:C:2004:639, 43. pont); 2012. november 8-i Iida ítélet, C-40/11, EU:C:2012:691, 55. pont; 2014. január 16-i Reyes ítélet, C-423/12, EU:C:2014:16, 20. és 21. pont; 2016. szeptember 13-i Rendon Marin ítélet, C-165/14, EU:C:2016:675, 50. pont).
48. Az ilyen függőség fennállásának megállapításához a fogadó tagállamnak azt kell vizsgálnia, hogy anyagi és szociális körülményeire tekintettel a családtag képtelen-e fedezni az alapvető szükségleteit. Az anyagi támogatás szükségességének a családtag származási államában vagy a korábbi tartózkodási helye szerinti államban kell fennállnia akkor, amikor az uniós polgárhoz való csatlakozást kérelmezte (lásd ebben az értelemben: 2007. január 9-i Jia ítélet, C-1/05, EU:C:2007:1, 37. pont; 2014. január 16-i Reyes ítélet, C-423/12, EU:C:2014:16, 22. és 30. pont).”
- 17 A Conseil d'État (államtanács) úgy véli, hogy amennyiben a családegyesítésben részesülő kívánó külföldi már évek óta tartózkodik azon a területen, ahol az az uniós polgár letelepedett, akihez csatlakozni kíván, és – mint a jelen ügyben – sikertelenül nyújtott be családegyesítés iránti kérelmet, a Bíróság által adott értelmezés nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy az eltartott minőségre vonatkozó követelményt a kérelem benyújtásának időpontjánál jóval korábbi helyzet figyelembevételével, vagy azt szükségképpen az említett kérelem benyújtásának időpontjára tekintettel kell értékelni.

5. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

18 A Conseil d'État előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

„1. Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke 2. pontjának d) alpontjának értelmében vett eltartott személy fogalmának vizsgálata során figyelembe kell-e venni azon kérelmező helyzetét, aki már azon állam területén tartózkodik, ahol a családdegyesítő letelepedett?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: eltérő bánásmódot kell-e megállapítani az ezen állam területén jogszerűen, illetve jogellenesen tartózkodó kérelmezők között?

3. Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke 2. pontjának d) alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy annak érdekében, hogy eltartottnak, és ezáltal az e rendelkezésben meghatározott „családtagnak” minősüljön, a közvetlen felmenő azzal az indokkal, hogy a származási országának elhagyása és az európai polgár családtagjaként igényelt tartózkodási engedély iránti kérelemnek a fogadó tagállamban történő benyújtása nem egyidejűleg történt, [hivatkozhat] a származási országában fennálló, és olyan dokumentumokkal igazolt tényleges anyagi függőségére, amelyekkel a tartózkodási engedély iránti kérelem benyújtásának időpontjában már több éve rendelkezett?

4. A harmadik kérdésre adandó nemleges válasz esetén melyek azok a kritériumok, amelyek lehetővé teszik azon kérelmező anyagi függőségének értékelését, aki azt kéri, hogy felmenőként csatlakozhasson egy európai polgárhoz vagy annak élettársához, anélkül hogy tartózkodási engedélyt kaphatna a közvetlenül a származási országból való távozását követően benyújtott kérelem alapján?”